

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОТИДІЯ НЕЛЕГАЛЬНІЙ
МІГРАЦІЇ»**

**Харків
2022**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ПРОТИДІЯ НЕЛЕГАЛЬНІЙ
МІГРАЦІЇ»**

(за вибором)

**для студентів денної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»**

**Харків
2022**

Методичні матеріали та завдання до практичних занять з навчальної дисципліни «Протидія нелегальній міграції» (за вибором) для студентів денної форми навчання першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 08 «Право» спеціальності 081«Право» / уклад.: К. Д. Кулик. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2022. 53 с.

У к л а д а ч і: К. Д. Кулик

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021

ВСТУП

Мета вивчення курсу “**Протидія нелегальній міграції**” як дисципліни циклу професійно-практичної підготовки, що пропонується студентам на вибір, полягає у формуванні у студентів знань та інших компетентностей щодо правових та організаційних засад запобігання нелегальній міграції.

Завданнями навчальної дисципліни відповідно до її знанневої компоненти і дидактичної структури є:

- формування теоретичних знань про систему протидії нелегальній міграції;
- здатність збирати, аналізувати та оцінювати інформацію про стан та тенденції поширення нелегальної міграції;
- здатність виявляти причини та умови поширення нелегальної міграції;
- використовувати знання у сфері протидії нелегальній міграції при плануванні стратегічних та тактичних напрямів протидії цим злочинам.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Протидія нелегальній міграції” студенти *повинні*:

мати уявлення:

- про правову природу та зміст явища нелегальної міграції;
- про правові та організаційні засади запобігання нелегальній міграції;

знати:

- стан нелегальної міграції в Україні;
- детермінаційний комплекс нелегальної міграції;
- законодавство у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції;
- типові схеми незаконного перетину державного кордону України;

вміти:

- аналізувати тенденцію нелегальної міграції в Україні;
- виявляти та аналізувати причини та умови нелегальної

міграції;

- визначати регіональні особливості нелегальної міграції в Україні;

- визначати рівень латентності нелегальної міграції в Україні;

володіти навичками:

- збору, інтегрованого аналізу матеріалів з різних джерел щодо стану реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції;

- проведення презентацій власних досліджень щодо стану дотримання норм міграційного законодавства.

Опанування навчальної дисципліни «Протидія нелегальній міграції» сприятиме суттєвому підвищенню загального рівня підготовки правників, розвитку аналітичних здібностей, удосконаленню володіння компетентностями, що забезпечить у подальшому їх належний професійний рівень.

1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тема	Всього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I					
Незаконна міграція: теоретико-правові положення					
1.	Поняття та сутність незаконної міграції	10	2	2	6
2.	Стан та тенденції незаконної міграції в Україні	10	2	2	6
3.	Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України	10	2	2	6
4.	Детермінаційний комплекс незаконної міграції	10	2	2	6
5.	Державна політика у сфері запобігання та протидії незаконній міграції	10	2	2	6
6.	Типові схеми незаконного перетину державного кордону України	10	2	2	6
Разом		60	12	12	36
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II					
Запобігання окремим видам незаконної міграції					
7.	Протидія політичній незаконній міграції	10	2	2	6
8.	Протидія трудовій та сезонній незаконній міграції	10	2	2	6
9.	Протидія релігійній та етнічній незаконній міграції	10	2	2	6
10.	Протидія вимушеній незаконній міграції	10	2	2	6
11.	Протидія незаконному переправленні осіб через державний кордон України	10	2	2	6

12.	Протидія деяким видам порушень, пов'язаних з нелегальною міграцією	10	2	2	6
Разом		60	12	12	36
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III Міжнародний досвід запобігання та протидії нелегальній міграції					
13.	Віктимологічне запобігання торгівлі людьми та незаконній міграції	10	2	2	6
14.	Надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції	10	2	2	6
15.	Міжнародний та зарубіжний досвід запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції	10	2	2	6
16.	Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції	10	2	2	6
17.	Інноваційні технології у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції	20	-	4	16
Разом		60	8	12	40
Усього (I, II, III змістові модулі)		180	32	36	112

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (протокол № 1 від 03.09.2020р.)

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОТИДІЯ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ»

1. НЕЛЕГАЛЬНА МІГРАЦІЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПОЛОЖЕННЯ

Поняття та сутність нелегальної міграції

Поняття та види нелегальної міграції. Причини нелегальної міграції та її наслідки. Суб'єкти нелегальної міграції. Протидія нелегальній міграції.

Стан та тенденції нелегальної міграції в Україні

Кількісні показники нелегальної міграції в Україні. Якісні показники нелегальної міграції в Україні. Регіональні особливості нелегальної міграції в Україні. Рівень латентності нелегальної міграції в Україні.

Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України

Соціальні та демографічні ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України. Морально-психологічні ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України. Кримінально-правові ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України. Типологія та класифікація осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.

Детермінаційний комплекс нелегальної міграції

Поняття детермінації нелегальної міграції. Причини та умови нелегальної міграції. Роль конкретної життєвої ситуації при незаконному перетині державного кордону України. Наслідки нелегальної міграції.

Державна політика у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції

Законодавство у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції. Цілі та завдання державної політики у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції. Стратегічні й тактичні напрями запобігання та протидії нелегальній міграції. Суб'єкти формування та реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.

Типові схеми незаконного перетину державного кордону України

Типові схеми та методи незаконного перетину державного кордону України жінками. Типові схеми та методи незаконного перетину державного кордону чоловіками. Типові схеми та методи незаконного перетину державного кордону України сімей з дітьми.

2. ЗАПОБІГАННЯ ОКРЕМИМ ВИДАМ НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ

Протидія політичній нелегальній міграції

Стан та тенденції поширення політичної нелегальної міграції в Україні та за кордоном. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з політичних переконань. Причини і умови політичної нелегальної міграції. Запобігання та протидія політичній нелегальній міграції.

Протидія трудовій та сезонній нелегальній міграції

Стан та тенденції поширення трудової та сезонної нелегальної міграції в Україні та за кордоном. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з метою працевлаштування. Причини і умови трудової та сезонної нелегальної міграції. Запобігання та протидія нелегальній трудовій та сезонній міграції.

Протидія релігійній та етнічній нелегальній міграції

Стан та тенденції поширення релігійної та етнічної нелегальної міграції в Україні та за кордоном. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з релігійних та етнічних переконань. Причини і умови релігійної та етнічної нелегальної міграції. Запобігання та протидія релігійній та етнічній нелегальній міграції.

Протидія вимушеній нелегальній міграції

Стан та тенденції поширення вимушеної нелегальної міграції в Україні та за кордоном. Особа злочинця, що вимушено незаконно перетинає державний кордон України. Причини і умови вимушеної нелегальної міграції. Запобігання та протидія вимушеній нелегальній міграції.

Протидія незаконному переправленні осіб через державний кордон України

Стан та тенденції поширення незаконного переправлення осіб через державний кордон України. Особа злочинця, що незаконно переправляє осіб через державний кордон України. Причини і умови незаконного переправлення осіб через державний кордон України. Запобігання та протидія незаконному переправленню осіб через державний кордон України.

Протидія деяким видам порушень, пов'язаних з нелегальною міграцією

Перебування без документів на право проживання, за недійсними документами або документами, строк дії яких закінчився. Недодержання встановленого порядку реєстрації, пересування і зміни місця проживання. Ухилення від виїзду з країни після закінчення відповідного строку перебування.

3. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЮ ТА ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Віктимологічне запобігання торгівлі людьми та незаконній міграції

Жертва торгівлі людьми та незаконної міграції. Віктимність та віктимна поведінка жертви торгівлі людьми та незаконної міграції. Віктимологічне запобігання торгівлі людьми та незаконної міграції.

Надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції

Правові засади надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції. Спеціально-уповноважені органи, які надають допомогу та захист особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції. Громадські об'єднання та організації як суб'єкти надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції.

Міжнародний та зарубіжний досвід запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції

Міжнародно-правові акти у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції. Досвід запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції країн Європи та Скандинавії. Досвід запобігання та проти-

дії торгівлі людьми та незаконній міграції Канади, Північної Америки та інших країн.

Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції

Двосторонні та багатосторонні домовленості щодо взаємодії між державами-учасниками у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції за кордоном.

Інноваційні технології у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції

Цифрові технології у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції.

3. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Поняття та види нелегальної міграції.
2. Причини нелегальної міграції та її наслідки.
3. Суб'єкти нелегальної міграції.
4. Протидія нелегальній міграції.

Завдання

1. Визначте та опишіть наявні у сучасному світі види міграції.

2. Напишіть есе (3-4 сторінки) щодо причин нелегальної міграції в Україні та у світі.
3. Складіть схему міграційних процесів в Україні та у світі (на вибір).
4. Підготуйте презентацію на тему: «Особливості нелегальної міграції».

Література до теми 1

1. Конвенція про статус біженців: Конвенція ООН від 28.07.1951. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
2. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 27. Ст. 208;
3. Про прикордонний контроль: Закон України від 05.11.2009 р. № 1710-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 6. Ст. 46;
4. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. № 2491-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 41, Ст. 197;
5. Кислий А. М., Бондаренко Н. В. Запобігання нелегальній міграції в Україні. Науковий Вісник публічного та приватного права. 2016. Випуск 2. Ч. 3. С. 9-13;
6. Орловська Н. А. Нелегальна міграція: понятійні контексти та стратегічні напрями запобігання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 109-115.

Тема 2. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Питання для обговорення

1. Кількісні показники нелегальної міграції в Україні.

2. Якісні показники нелегальної міграції в Україні.
3. Регіональні особливості нелегальної міграції в Україні.
4. Рівень латентності нелегальної міграції в Україні.

Завдання

1. Використовуючи офіційні статистичні дані Офісу Генерального прокурора та Державної міграційної служби України визначте рівень злочинності та рівень судимості. Завдання виконайте письмово.

2. Використовуючи офіційні статистичні дані побудуйте динаміку незаконного перетину державного кордону України. Завдання виконайте письмово.

3. Визначте тенденції поширення нелегальної міграції в Україні.

Література до теми 2

1. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. № 2491-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 41, Ст. 197;

2. Про прикордонний контроль: Закон України від 05.11.2009 р. № 1710-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 6. Ст. 46;

3. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.06.1994 р. № 3857-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 18. Ст. 101;

4. Курилюк Ю. Б. Злочинність мігрантів в Україні: детермінація та запобігання. Юридичний бюлетень. 2018. Вип. 8. С. 317-323.

5. Особливості кваліфікації та розслідування злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми та незаконною міграцією / Укладачі: Т.І. Созанський, кандидат юридичних наук, доцент; І.Б. Газдайка-Василишин, кандидат юридичних наук,

доцент; О.В. Захарова, кандидат юридичних наук, доцент; Е.М. Мручковська, тренер, голова громадської організації «Сучасник плюс»; Р.М. Шехавцов, кандидат юридичних наук, доцент. Львів, 2019. 252 с.

6. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Офіс Генерального прокурора України. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>

Тема 3. ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ, ЩО НЕЗАКОННО ПЕРЕТИНАЄ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Питання для обговорення

1. Соціальні та демографічні ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.
2. Морально-психологічні ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.
3. Кримінально-правові ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.
4. Типологія та класифікація осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.

Завдання

1. Використовуючи Єдиний реєстр судових рішень оберіть 20 вироків щодо незаконного перетину державного кордону та узагальніть соціальні та демографічні дані злочинців.

2. На основі узагальнення вироків з Єдиного державного реєстру судових рішень складіть «портрет» особи, яка незаконно перетинає державний кордон України.

3. Визначте найбільш розповсюджені типи осіб, які

незаконно перетинають державний кордон України. Завдання виконайте письмово.

Література до теми 3

1. Загальна декларація прав людини: Декларація ООН від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

2. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. № 2235-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 13. Ст. 65;

3. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 29.09.2011 р. № 3773-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012 р. № 19-20. Ст. 179;

4. Кислий А. М., Бондаренко Н. В. Запобігання нелегальній міграції в Україні. *Науковий Вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 2. Ч. 3. С. 9-13.

5. Колодяжний М. Г. Запобігання злочинам у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. *Теорія і практика правознавства* : електрон. наук. фах. вид. 2014. № 1. URL: http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/el_zbirnik/1.2014/11.3.pdf.

6. Орловська Н. А. Нелегальна міграція: понятійні контексти та стратегічні напрями запобігання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 109-115.

7. Кібальник С. О. Кримінологічна характеристика та запобігання незаконному переправленню осіб через державний кордон України: дис. ... канд.юрид.наук : 12.00.08 / С. О. Кібальник ; Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Харків, 2020. 260 с.

Тема 4. ДЕТЕРМІНАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Поняття детермінації нелегальної міграції.
2. Причини та умови нелегальної міграції.
3. Роль конкретної життєвої ситуації при незаконному перетині державного кордону України.
4. Наслідки нелегальної міграції.

Завдання

1. На основі аналізу вироків з Єдиного державного реєстру судових рішень визначте найбільше поширені причини незаконного перетину державного кордону України.
2. Визначте умови, які сприяють нелегальній міграції в Україні.
3. Підготуйте презентацію на тему: «Наслідки нелегальної міграції».

Література до теми 4

1. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 29.09.2011 р. № 3773-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012 р. № 19-20. Ст. 179;
2. Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014. № 360. Офіційний вісник України. 2014. № 69, Ст. 1923;
3. Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію: затв. по-

становою Кабінету Міністрів України від 01.03.2017. № 118. Офіційний вісник України. 2017. № 22. Ст. 623;

4. Бондаренко Н. В. Нелегальна міграція: детермінанти та заходи запобігання в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. № 3. С. 20-23.

5. Курилюк Ю. Б. Злочинність мігрантів в Україні: детермінація та запобігання. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 8. С. 317-323.

Тема 5. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Законодавство у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.
2. Цілі та завдання державної політики у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.
3. Стратегічні й тактичні напрями запобігання та протидії нелегальній міграції.
4. Суб'єкти формування та реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.

Завдання

1. Визначте систему законодавства у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції. Складіть схему або підготуйте презентацію.
2. За допомогою таблиці проаналізуйте основні напрями запобігання та протидії нелегальній міграції в Україні, а також заходів з їх реалізації.
3. Складіть схему суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.

Література до теми 5

1. Про прикордонний контроль: Закон України від 05.11.2009 р. № 1710-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 6. Ст. 46;
2. Про Концепцію державної міграційної політики: затв. указом Президента України від 30.05.2011. № 622/2011. Офіційний вісник України. 2011. № 42, Ст. 1714;
3. Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 482-р. Офіційний вісник України. 2017. № 60, Ст. 1837.
4. Кузнецов С. О. Організаційно-правові механізми протидії нелегальній міграції морем. *Правова держава*. 2021. № 42. С. 100-107.
5. Мота А. Ф. Теорія і практика протидії нелегальній міграції органами Державної прикордонної служби України: адміністративно-правовий аспект: автореф. дис. ... доктор юрид. наук : 12.00.07 / А. Ф. Мота ; Національний університет «Львівська політехніка», Львів. 2019. 41 с.

Тема 6. ТИПОВІ СХЕМИ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕТИНУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ

Питання для обговорення

1. Типові схеми та методи незаконного перетину державного кордону України жінками.
2. Типові схеми та методи незаконного перетину державного кордону чоловіками.
3. Типові схеми та методи незаконного перетину державного кордону України сімей з дітьми.

Завдання

1. Проаналізуйте 20 вироків з Єдиного державного реєстру судових рішень щодо нелегального перетину державного кордону України. Визначте типові схеми та методи вчинення цього злочину.

2. Напишіть реферат на тему «Легальна, нелегальна та напівлегальна міграція».

3. Визначте нетипові способи незаконного перетину державного кордону України.

Література до теми 6

1. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. № 2491-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 41, Ст. 197;

2. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.04.2012 р. № 353. Офіційний вісник України. 2012. № 42, Ст. 1633;

3. Кібальник С. О. Кримінологічна характеристика та запобігання незаконному переправленню осіб через державний кордон України: дис. ... канд.юрид.наук : 12.00.08 / С. О. Кібальник ; Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Харків, 2020. 260 с.

4. Мота А. Ф. Теорія і практика протидії нелегальній міграції органами Державної прикордонної служби України: адміністративно-правовий аспект: автореф. дис. ... доктор юрид. наук : 12.00.07 / А. Ф. Мота ; Національний університет «Львівська політехніка», Львів. 2019. 41 с.

5. Особливості кваліфікації та розслідування злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми та незаконною міграцією / Укладачі: Т.І. Созанський, кандидат юридичних наук, доцент; І.Б. Газдайка-Василишин, кандидат юридичних наук, доцент; О.В. Захарова, кандидат юридичних наук, доцент;

Е.М. Мручковська, тренер, голова громадської організації «Сучасник плюс»; Р.М. Шехавцов, кандидат юридичних наук, доцент. Львів, 2019. 252 с.

Тема 7. ПРОТИДІЯ ПОЛІТИЧНІЙ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Стан та тенденції поширення політичної нелегальної міграції в Україні та за кордоном.
2. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з політичних переконань.
3. Причини і умови політичної нелегальної міграції.
4. Запобігання та протидія політичній нелегальній міграції.

Література до теми 7

1. Конвенція про статус біженців: Конвенція ООН від 28.07.1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
2. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 16. Ст. 146;
3. Про Концепцію державної міграційної політики: затв. указом Президента України від 30.05.2011. № 622/2011. Офіційний вісник України. 2011. № 42, Ст. 1714;
4. Кібальник С. О. Кримінологічна характеристика та запобігання незаконному переправленню осіб через державний кордон України: дис. ... канд.юрид.наук : 12.00.08 / С. О. Кібальник ; Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Харків, 2020. 260 с.

5. Мота А. Ф. Теорія і практика протидії нелегальній міграції органами Державної прикордонної служби України: адміністративно-правовий аспект: автореф. дис. ... доктор юрид. наук : 12.00.07 / А. Ф. Мота ; Національний університет «Львівська політехніка», Львів. 2019. 41 с.

Тема 8. ПРОТИДІЯ ТРУДОВІЙ ТА СЕЗОННІЙ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Стан та тенденції поширення трудової та сезонної нелегальної міграції в Україні та за кордоном.
2. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з метою працевлаштування.
3. Причини і умови трудової та сезонної нелегальної міграції.
4. Запобігання та протидія нелегальній трудовій та сезонній міграції.

Література до теми 8

1. Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей: Конвенція ООН від 18.12.1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_203#Text
2. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів: Конвенція Ради Європи від 24.11.1977 р. № ETS N 93. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_307#Text
3. Конвенція про зловживання в галузі міграції і про забезпечення працівникам-мігрантам рівних можливостей і рівного ставлення: Конвенція Міжнародної організації праці від 24.06.1975 р. № 143. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_163#Text

4. Кислий А. М., Бондаренко Н. В. Запобігання нелегальній міграції в Україні. *Науковий Вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 2. Ч. 3. С. 9-13.

5. Орловська Н. А. Нелегальна міграція: понятійні контексти та стратегічні напрями запобігання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 109-115.

6. Смутчак, З. В. Неврегульовані міграційні потоки як чинник зниження трудового потенціалу України / З. В. Смутчак, О. Ю. Ситник // *Науковий вісник Львівської академії*. Серія: Економіка, менеджмент та право : збірник наукових праць. Кропивницький : ЛА НАУ, 2019. Випуск 1. С. 139-147.

7. Kononchuk, A. (2017). Preparation future social workers under higher education to prevent trafficking, *Social Work and Education*, Vol. 4, No. 1., pp. 48-59.

Тема 9. ПРОТИДІЯ РЕЛІГІЙНІЙ ТА ЕТНІЧНІЙ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Стан та тенденції поширення релігійної та етнічної нелегальної міграції в Україні та за кордоном.

2. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з релігійних та етнічних переконань.

3. Причини і умови релігійної та етнічної нелегальної міграції.

4. Запобігання та протидія релігійній та етнічній нелегальній міграції.

Література до теми 9

1. Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітрю, що доповнює Конвенцію Організації

Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: Протокол ООН від 15.11.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_790#Text

2. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 27. Ст. 208;

3. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.06.1994 р. № 3857-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 18. Ст. 101;

4. Кислий А. М., Бондаренко Н. В. Запобігання нелегальній міграції в Україні. *Науковий Вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 2. Ч. 3. С. 9-13.

5. Орловська Н. А. Нелегальна міграція: понятійні контексти та стратегічні напрями запобігання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 109-115.

6. Бондаренко Н. В. Нелегальна міграція: детермінанти та заходи запобігання в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. № 3. С. 20-23.

7. Кібальник С. О. Кримінологічна характеристика та запобігання незаконному переправленню осіб через державний кордон України: дис. ... канд.юрид.наук : 12.00.08 / С. О. Кібальник ; Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Харків, 2020. 260 с.

Тема 10. ПРОТИДІЯ ВИМУШЕНІЙ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Стан та тенденції поширення вимушеної нелегальної міграції в Україні та за кордоном.

2. Особа злочинця, що вимушено незаконно перетинає державний кордон України.
3. Причини і умови вимушеної нелегальної міграції.
4. Запобігання та протидія вимушеній нелегальній міграції.

Література до теми 10

1. Конвенція про статус біженців: Конвенція ООН від 28.07.1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
2. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 16. Ст. 146;
3. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 26, Ст. 892;
4. Кузнецов С. О. Організаційно-правові механізми протидії нелегальній міграції морем. *Правова держава*. 2021. № 42. С. 100-107.
5. Мота А. Ф. Теорія і практика протидії нелегальній міграції органами Державної прикордонної служби України: адміністративно-правовий аспект: автореф. дис. ... доктор юрид. наук : 12.00.07 / А. Ф. Мота ; Національний університет «Львівська політехніка», Львів. 2019. 41 с.

Тема 11. ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННОМУ ПЕРЕПРАВЛЕННІ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Питання для обговорення

1. Стан та тенденції поширення незаконного переправлення осіб через державний кордон України.
2. Особа злочинця, що незаконно переправляє осіб через державний кордон України.
3. Причини і умови незаконного переправлення осіб через державний кордон України.
4. Запобігання та протидія незаконному переправленню осіб через державний кордон України.

Література до теми 11

1. Андрушко А. В. Сучасний стан і ключові тенденції торгівлі людьми в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки. 2020. Том 31 (70). № 2. Частина 3. С. 7–15.
2. Батиргарєєва В. С. Торгівля людьми в Україні: погляд із сьогодення. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2017. Вип. 33. С. 68–77.
3. Смутчак, З. В. Неврегульовані міграційні потоки як чинник зниження трудового потенціалу України / З. В. Смутчак, О. Ю. Ситник // *Науковий вісник Льотної академії*. Серія: Економіка, менеджмент та право : збірник наукових праць. Кропивницький : ЛА НАУ, 2019. Випуск 1. С. 139–147;
4. Саракуца М. О., Пілюк С. В. Правове регулювання боротьби з нелегальною міграцією в ЄС у сучасних умовах. *Альманах міжнародного права*. 2020. Вип. 23. С. 37–45.
5. Сметаніна Н. В., Манагарова Є. С. Кримінологічна характеристика злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми в умовах гібридної війни. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 1. С. 209–212.

Тема 12. ПРОТИДІЯ ДЕЯКИМ ВИДАМ ПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЛЕГАЛЬНОЮ МІГРАЦІЄЮ

Питання для обговорення

1. Перебування без документів на право проживання, за недійсними документами або документами, строк дії яких закінчився.
2. Недодержання встановленого порядку реєстрації, пересування і зміни місця проживання.
3. Ухилення від виїзду з країни після закінчення відповідного строку перебування.

Література до теми 12

1. Про прикордонний контроль: Закон України від 05.11.2009 р. № 1710-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 6. Ст. 46;
2. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. № 2491-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 41, Ст. 197;
3. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.06.1994 р. № 3857-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 18. Ст. 101;
4. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.04.2012 р. № 353. Офіційний вісник України. 2012. № 42, Ст. 1633;
5. Кислий А. М., Бондаренко Н. В. Запобігання нелегальній міграції в Україні. *Науковий Вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 2. Ч. 3. С. 9-13.
6. Курилюк Ю. Б. Злочинність мігрантів в Україні: детермінація та запобігання. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 8.

С. 317-323.

7. Орловська Н. А. Нелегальна міграція: понятійні контексти та стратегічні напрями запобігання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 109-115.

Тема 13. ВІКТИМОЛОГІЧНЕ ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА НЕЗАКОННІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Жертва торгівлі людьми та незаконної міграції.
2. Віктимність та віктимна поведінка жертви торгівлі людьми та незаконної міграції.
3. Віктимологічне запобігання торгівлі людьми та незаконної міграції.

Література до теми 13

1. Загальна декларація прав людини: Декларація ООН від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. Офіційний вісник України. 2011. № 80. Ст. 2936;
3. Андрушко А. В. Віктимологічна характеристика незаконного позбавлення волі або викрадення людини. Ча-сопис Київ. ун-ту права. 2019. № 2. С. 163–170.
4. Андрушко А. В. Сучасний стан і ключові тенденції торгівлі людьми в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки. 2020. Том 31 (70). № 2. Частина 3. С. 7–15.
5. Батиргарєєва В. С. Торгівля людьми в Україні: погляд із сьогодення. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2017. Вип.

33. С. 68-77.

6. Бондаренко Н. В. Нелегальна міграція: детермінанти та заходи запобігання в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. № 3. С. 20-23.

7. Сметаніна Н. В., Манагарова Є. С. Кримінологічна характеристика злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми в умовах гібридної війни. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 1. С. 209–212.

Тема 14. НАДАННЯ ДОПОМОГИ ТА ЗАХИСТУ ОСОБАМ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА НЕЗАКОННОЇ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Правові засади надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції.

2. Спеціально-уповноважені органи, які надають допомогу та захист особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції.

3. Громадські об'єднання та організації як суб'єкти надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції.

Література до теми 14

1. Конвенція про статус біженців: Конвенція ООН від 28.07.1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text

2. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. Офіційний вісник України. 2011. № 80. Ст. 2936;

3. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або

тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 16. Ст. 146;

4. Андрушко А. В. Сучасний стан і ключові тенденції торгівлі людьми в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки. 2020. Том 31 (70). № 2. Частина 3. С. 7–15.

5. Андрушко А. В. Віктимологічна характеристика незаконного позбавлення волі або викрадення людини. *Часопис Київ. ун-ту права*. 2019. № 2. С. 163–170.

6. Preparation future social workers under higher education to prevent trafficking, *Social Work and Education*, Vol. 4, No. 1., pp. 48-59.

Тема 15. МІЖНАРОДНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА НЕЗАКОННІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Міжнародно-правові акти у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції.
2. Досвід запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції країн Європи та Скандинавії.
3. Досвід запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції Канади, Північної Америки та інших країн.

Література до теми 15

1. Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей: Конвенція ООН від 18.12.1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_203#Text

2. Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: Протокол ООН від 15.11.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_790#Text

3. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21.06.1994 р. № 3857-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 18. Ст. 101;

4. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.04.2012 р. № 353. Офіційний вісник України. 2012. № 42, Ст. 1633;

5. Кібальник С. О. Кримінологічна характеристика та запобігання незаконному переправленню осіб через державний кордон України: дис. ... канд.юрид.наук : 12.00.08 / С. О. Кібальник ; Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Харків, 2020. 260 с.

6. Кузнецов С. О. Організаційно-правові механізми протидії нелегальній міграції морем. *Правова держава*. 2021. № 42. С. 100-107.

7. Саракуца М. О., Пілюк С. В. Правове регулювання боротьби з нелегальною міграцією в ЄС у сучасних умовах. *Альманах міжнародного права*. 2020. Вип. 23. С. 37-45.

Тема 16. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА НЕЗАКОННІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Двосторонні та багатосторонні домовленості щодо взаємодії між державами-учасниками у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції.

2. Спеціально-уповноважені суб'єкти у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції за кордоном.

Література до теми 16

1. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. № 2491-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 41, Ст. 197;

2. Угода між Кабінетом Міністрів України і Виконавчою владою Грузії про приймання і передачу осіб (реадмісію), які знаходяться на територіях держав незаконно: Угоду ратифіковано Законом від 17.03.2004 № 1608-IV. Офіційний вісник України. 2004. № 32. Ст. 2204;

3. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Королівства Данія про реадмісію осіб: Угоду ратифіковано Законом від 21.05.2008 № 291-VI. Офіційний вісник України. 2008. № 92. Ст. 3038;

4. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Ісландії про реадмісію осіб: Угоду ратифіковано Законом від 08.04.2015 № 299-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 25. Ст. 1016;

5. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Норвегія про реадмісію осіб: Угоду ратифіковано Законом від 06.07.2011 № 3591-VI. Офіційний вісник України. 2011. № 77. Ст. 2875.

6. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Болгарія про приймання та передачу осіб, що перебувають на територіях обох держав нелегально: Угоду ратифіковано Законом від 07.03.2002 № 3107-III. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/100_058;

7. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Узбекистан про приймання та передачу осіб, які перебувають на території держав нелегально: Угоду ратифіковано Законом від 13.09.2001 № 2688-III. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/860_026;

8. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про реадмісію осіб: Угоду ратифіковано Законом від 04.07.2006 № 27-V. Офіційний вісник України. 2008. № 88. Ст. 2969;

9. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Туркменістану про реадмісію осіб: Угоду ратифіковано Законом від 10.01.2002 № 2935-III. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/795_703;

10. Угода між Україною і Киргизькою Республікою про спрощений порядок зміни громадянства громадянами України, які постійно проживають у Киргизькій Республіці, та громадянами Киргизької Республіки, які постійно проживають в Україні, і запобігання випадкам безгромадянства та подвійного громадянства: Угоду ратифіковано Законом від 20.11.2003 № 1319-IV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/417_025.

Тема 17. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА НЕЗАКОННІЙ МІГРАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Інноваційні технології у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції.

2. Цифрові технології у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції.

Література до теми 17

1. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. / В. М. Варенко. Київ: Університет «Україна», 2014. 417 с.
2. Лукашевич С. Ю. Програмування і планування заходів запобігання злочинності та корупції. Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 4. Т. 1. С. 133-136.
3. Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу системи держави України : монографія / В. Ф. Оболенцев. – Харків : Право, 2018. – 98 с.
4. Федчак І. А. Основи кримінального аналізу : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 288 с.

Інтернет-ресурси

- Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
- Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
- Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
- Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Міністерства соціальної політики України - <https://www.msp.gov.ua/>

4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – вид поза аудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи студентів є: індивідуальна підсумкова письмова робота; доопрацювання матеріалів лекції; робота над кейсами з питань розроблення заходів запобігання кримінальним правопорушенням; робота в інформаційних мережах; наукове повідомлення з вузькоспеціальною проблематикою; підготовка тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез тощо; розробка схем, таблиць з тем початкової дисципліни; анотування наукових статей і монографій; здійснення аналізу законопроектів та змін законодавства.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні додаткової навчальної, наукової літератури, ознайомленні із законодавством у сфері боротьби із злочинністю інших країн, вивченні зарубіжного досвіду та кращих практик протидії злочинності. Самостійна робота призначена для поглиблення знань студентів із тем, що передбачені навчальною дисципліною і має на меті формування вмінь самостійно працювати із реєстрами органів правопорядку, міжнародними договорами і документами, законами, іншими нормативними правовими актами та спеціальною літературою. У процесі занять студентам надається методична допомога, а також провадиться контроль за їх самостійною роботою.

5. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ ПРОТИДІІ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Абсорбція етнічна (від лат. *absorbere* – поглинати) – процес поглинання домінуючими етнічними системами (культурами) менших, слабших етнічних систем (культур), у результаті чого останні зникають або ж суттєво втрачають маркери своєї етнічності. Абсорбція відбувається в процесі взаємодії різних етнічних систем, зазвичай під час підкорення (завоювання) певних етнічних спільнот (малочисельних) спільнотами із сильним етнічним полем.

Автоматизована (автоматична) система ідентифікації – ІТ-система, що полегшує ідентифікацію особи шляхом порівняння наданих елементів даних із записами наявних у базі даних системи (Рішення ЄС 2008/615/ЖНА про активізацію транскордонного співробітництва, зокрема в боротьбі з тероризмом і транскордонною злочинністю).

Автоматизована (автоматична) система ідентифікації відбитків пальців – ІТ-система, яка використовує цифрову технологію обробки зображення для полегшення ідентифікації особи, порівнюючи надані відбитки пальців із записами відбитків, наявних у базі даних (Рішення ЄС 2008/615/ЖНА про активізацію транскордонного співробітництва, зокрема в боротьбі з тероризмом і транскордонною злочинністю).

Автоматизований (автоматичний) обмін даними – обмін даними за допомогою спеціально розроблених ІТ-систем без втручання людини (Рішення ЄС 2008/615/ЖНА про активізацію транскордонного співробітництва, зокрема в боротьбі з тероризмом і транскордонною злочинністю).

Автоматизований (автоматичний) прикордонний контроль – використання автоматичних або напівавтоматичних систем, що перевіряють ідентичність пасажирів, які перетинають кордони в пунктах перетину, без безпосередньої участі посадових осіб (Комюніке Європейської Комісії (2008)

з підготовки подальших кроків в управлінні кордонами в Європейському Союзі).

Автосегрегація – відмежування релігійної чи етнічної спільноти від решти суспільства, створення самостійних територіальних одиниць, у яких члени відмежованої групи переважно на свій лад облаштовують свою життєдіяльність, підтримують етнокультурні традиції та звичаї. Прикладом таких одиниць можуть бути (на макрорівні) ендегамні шлюби та сім'ї.

Агент із митного оформлення – фізична особа-резидент, що перебуває у трудових відносинах із митним брокером і безпосередньо виконує в інтересах особи, яку представляє митний брокер, дії, пов'язані з пред'явленням органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, потрібних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

Агломерація (від лат. *agglomerare* – приєднувати, акумулювати) – компактне просторове групування міських поселень, об'єднаних в єдине ціле інтенсивними виробничими, трудовими, культурно-побутовими та рекреаційними зв'язками. Відображає територіальну концентрацію промислового виробництва і трудових ресурсів. Виникає переважно навколо великих міст, а також у великих районах.

Адміністративна відповідальність у міграційному праві – застосування до осіб, які вчинили адміністративні проступки в міграційній сфері, адміністративних стягнень, що спричиняють для цих осіб обтяжливі наслідки майнового, морального, особистісного чи іншого характеру та накладаються уповноваженими органами чи посадовими особами на підставах і в порядку, що встановлені нормами адміністративного права.

Адміністративно-правовий механізм регулювання міграції – сукупність норм, що регулюють відносини у сфері діяльності суб'єктів міграції, спрямовані на реалізацію повноважень між учасниками цих відносин, у випадку пору-

шення яких застосовують заходи державного впливу.

Адмісія (дозвіл на в'їзд до країни, допуск) – дозвіл в'їхати в країну, наданий іноземцю в пункті пропуску (авіа, морський або автомобільний) посадовими особами, що здійснюють контроль на кордоні (Довідник МОМ із термінології у сфері міграції).

Аплікант (англ. applicant) – особа, яка подає заявку, візову або іншу анкету, звертається за отриманням візи та інших дозволів імміграційних органів.

Безвізовий режим між Україною та Європейським Союзом – статус, що дозволяє громадянам України вільно перетинати міждержавні кордони країн Європейського Союзу без попереднього звернення до посольства для отримання дозволу (починаючи з 11 червня 2017 року).

Безконтактна інтегральна схема (мікрочип) – пристрій, який вбудовують у біометричний документ, що посвідчує особу, для зберігання та обробки персональних даних. Мікрочип (візуально невидимий в більшості документів) підключений до антени, яка дозволяє отримувати зв'язок зі зчитувальним пристроєм за допомогою електромагнітних хвиль (Radio Frequency Identification (RFID)). Щоб захистити автентичність і цілісність збережених даних, використовують технологію цифрового підпису, відому як Інфраструктура відкритих ключів ІКАО (PKI) (Глосарій публічного онлайн-реєстру ідентифікаційних та проїзних документів PRADO (<http://prado.consilium.europa.eu/en/glossaryPopup.html>)).

Біженець – особа, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни, або не бажає користуватися цим захистом унаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) й перебуваючи за межами країни свого

попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань.

Біометричні паспорти (електронні паспорти) – паспорти з вбудованим мікрочипом (інтегральною схемою), який, згідно з вимогами ІКАО, повинен як мінімум містити дані з машинозчитуваної зони та зображення обличчя. Країни також можуть вводити додаткові біометричні ідентифікатори, наприклад, відбитки пальців або зображення сітківки ока.

Біометрія – вивчення вимірюваних біологічних характеристик. Біометричні дані є частиною інформації, яка містить код образу унікальних біологічних ознак людини (наприклад, відбитки пальців, скановані зображення сітківки ока або записи голосу). Деякі уряди ввели біометрію з метою підвищення безпеки щодо виданих паспортів, віз, дозволів на проживання (Довідник МОМ із термінології у сфері міграції).

Блакитна картка ЄС – дозвіл на проживання, який видають працівнику, що не є громадянином ЄС, та який надає право жити та працювати в державі ЄС за умови, що такий працівник має високу професійну кваліфікацію, наприклад, вищу освіту, а також трудовий договір або пропозицію на працевлаштування із заробітною платою вище середнього рівня держави ЄС, у якій йому запропонували роботу (Директива ЄС 2009/50/ЄС про умови в'їзду та проживання громадян третіх країн із метою висококваліфікованого працевлаштування).

Боротьба зі злочинністю – комплекс усіх заходів, здійснюваних органами державної влади, місцевого самоврядування, правоохоронними органами, неурядовими організаціями, міжнародними інституціями, громадянами, спрямованих на зниження рівня злочинності та убезпечення фізичних і юридичних осіб від протиправних посягань.

Віктимність – уразливість людини або соціальної групи перед протиправним посяганням внаслідок низки притаманних їй моральних, фізичних властивостей, якостей, викону-

ваних соціальних ролей за певних обставин і ситуацій.

Віктимізація – сукупність правових, економічних та соціально-психологічних чинників, які впливають на стан захищеності суспільства від злочинності.

Віктимологічна профілактика – сукупність заходів, спрямованих на запобігання віктимній поведінці й віктимізації населення, усунення або нейтралізацію віктимогенних факторів, підвищення захисних можливостей потенційних жертв злочину.

Географія злочинності – характеристика поширення злочинності в регіональному розрізі.

Детермінація злочинності – це відношення, взаємозв'язок та взаємодія між явищами, процесами, станами, подіями суспільного життя, що породжують та зумовлюють злочинність.

Динаміка злочинності – зміна кількісних і якісних показників злочинності за певний період часу на певній території. Обчислюється у відсотках.

Жертва злочину – окрема людина або група людей, яким злочином прямо або побічно заподіяна фізична, моральна або матеріальна шкода.

Запобігання злочинності – діяльність органів державної влади, спеціально уповноважених суб'єктів, інститутів громадянського суспільства, спрямована на недопущення вчинення кримінальних правопорушень на різних стадіях реалізації умислу та припинення розпочатої злочинної діяльності окремих організацій, груп та осіб.

Загальносоціальне запобігання злочинності – сукупність правових, економічних, соціальних та управлінських заходів, спрямованих на обмеження криміногенного потенціалу суспільства, зменшення розмірів фонових для злочинності явищ, усунення наслідків вчинення кримінальних правопорушень.

Запобігання злочинності спеціально-кримінологічне – сукупність заходів, здійснюваних правоохоронними орга-

нами й іншими державними органами, громадськими організаціями та окремими громадянами з метою усунення причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів. Включає такі напрями: 1) кримінологічна профілактика; 2) відвернення злочинів; 3) припинення злочинів; 4) виправлення осіб, які вчинили злочини; 5) запобігання рецидиву.

Злочинність – об'єктивно небезпечна поведінка соціальних суб'єктів, що заподіює істотну шкоду правам людини, соціальним благам і життєво важливим інтересам особи, держави та суспільства.

Конкретна життєва ситуація – сукупність умов і обставин, що впливають на поведінку їх учасників і викликають рішучість вчинити кримінальне правопорушення.

Кореляція – імовірна залежність між статистичними величинами, яка не має строго функціональної залежності. Як правило, під впливом зміни факторної ознаки змінюється лише середня величина результативної ознаки. Ця залежність виявляється лише в масі одиниць статистичної сукупності, а в кожному окремому випадку може не спостерігатись.

Кримінологія – наука про закономірності виникнення, розвитку, функціонування злочинності, її причини і умови, діяльність різних державних і громадських організацій, спрямовану на запобігання та протидію злочинності.

Криміногенність – підвищена здатність фізичної особи або факторів зовнішнього середовища породжувати кримінальні прояви.

Кримінологічна характеристика злочинів – сукупність даних про злочин або групу злочинів, виражена у кількісних, якісних та кількісно-якісних показниках.

Латентність злочинності – невідомість фактично вчинених кримінальних правопорушень для органів правопорядку або неврахованість таких правопорушень 58 статистичним обліком.

Міжнародне співробітництво в сфері боротьби зі злочинністю – діяльність державних і недержавних між-

народних організацій і установ на основі двосторонніх і багатосторонніх зв'язків, спрямована на узгодження стратегій і тактик боротьби зі злочинністю й поведження із правопорушниками. Основною установою, яка консолідує міжнародне співробітництво, виступає Організація Об'єднаних Націй. Конгреси ООН по запобіганню злочинності й поведженню із правопорушниками (зараз – кримінальне правосуддя) відповідно до резолюції 415 (V) Генеральної Асамблеї ООН від 1 грудня 1955 р. проводяться кожні п'ять років. До числа найбільш відомих неурядових міжнародних організацій входять Міжнародна асоціація кримінального права, Міжнародне кримінологічне товариство, Міжнародна соціологічна асоціація, Міжнародне товариство соціального захисту.

Організована злочинність – сукупність кримінальних правопорушень, що вчиняються у зв'язку зі створенням та діяльністю організованих злочинних угруповань.

Особа злочинця – сукупність криміногенних ознак і властивостей, типово притаманних людям, схильним до вчинення кримінальних правопорушень.

Показники злочинності кількісні – рівень, коефіцієнти й ціна злочинності.

Показники злочинності кількісно-якісні – динаміка злочинності, її окремих видів і груп.

Показники злочинності якісні – структура, географія, характер, екологія й топографія злочинності.

Причини злочинності – сукупність явищ, що породжують злочинність як закономірний наслідок (у філософському розумінні). У кримінології вони класифікуються за різними підставами, а саме за: 1) механізмом дії (характером детермінації); 2) рівнем функціонування; 3) змістом; 4) природою та за іншими критеріями. За механізмом дії (характером детермінації) розрізняють причини й умови. Причина – активний фактор, умова – відносно пасивний фактор, що сприяє прояву причини. За рівнем функціонування розрізняють причини основні (всієї злочинності), загальні (окремих видів і груп

злочинів) і безпосередні (індивідуальної злочинної поведінки).

Протидія злочинності – діяльність органів кримінальної юстиції, спрямована на виявлення, припинення, розкриття і розслідування кримінальних правопорушень та реалізацію кримінальної відповідальності винних осіб.

Рівень злочинності – абсолютна кількість зареєстрованих злочинів й осіб, що їх вчинили, за певний період часу на певній території. Цей показник характеризує міру або величину злочинності в абсолютних числах.

Рівень судимості – абсолютна кількість злочинів й осіб, що їх вчинили, по кримінальних справах яких обвинувальний вирок суду набув законної сили.

Структура злочинності – співвідношення різних видів злочинів у їх загальній сукупності. Аналізується структура злочинності за різними ознаками: соціально-демографічними (стать, вік, рівень освіти та ін.); морально-психологічними (особливості емоційно-вольової характеристики); кримінальноправовими (передбаченими кримінальним законом); кримінологічними (розподіл злочинів за галузями господарства, окремими регіонами, часом вчинення злочинів і т. ін.). Обраховується за допомогою відносної величини структури, що обчислюється як відношення окремого виду злочину до всіх зареєстрованих злочинів.

Суб'єкти запобіжної діяльності – державні органи, громадські організації й об'єднання, посадові особи й окремі громадяни, які провадять діяльність, спрямовану на розробку й реалізацію заходів щодо виявлення, обмеження й усунення криміногенних явищ і процесів, що породжують злочинність.

Типологія злочинців – розподіл контингенту злочинців на відносно однорідні групи за кримінологічно значущими критеріями, що відбивають характер і спрямованість злочинної поведінки.

Топографія злочинності – розподіл сукупності кримінальних правопорушень за місцем їх вчинення.

Умови злочину – явища, які самі по собі не породжують злочин, але сприяють, полегшують дію причини, забезпечуючи її певний розвиток, необхідний для настання наслідку у вигляді злочину.

Фактори злочинності – рушійні сили, що породжують злочинність та сприяють її поширенню. Вагомий вплив на стан злочинності здійснюють політичні, економічні, демографічні, соціальні, правові, психологічні фактори.

Фонові явища злочинності – сукупність пов'язаних із злочинністю явищ і процесів, а також дозлочинні форми поведінки. До них відносять: пияцтво, наркотизм, проституцію, систематичні адміністративні делікти, порушення громадського порядку, дитяча бездоглядність тощо.

Фрондильєри – громадяни однієї держави, які щодня (рідше – щотижня) від'їжджають на роботу в сусідню державу й повертаються в той самий день назад у країну постійного проживання.

ФРОНТЕКС – Європейське агентство з управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав-членів Європейського Союзу; є спеціалізованою та незалежною установою, якій доручено координувати оперативну співпрацю між державами-членами в галузі забезпечення безпеки кордонів. ФРОНТЕКС доповнює національні системи управління кордонами держав-членів.

Функції Державної міграційної служби України – це нормативно закріплені напрями діяльності Державної міграційної служби України, які спрямовані на виконання її завдань.

Характер злочинності – визначається загальною кількістю (питомою вагою) найбільш небезпечних злочинів у структурі злочинності й характеристикою суб'єктів злочинів.

Хвилі міграційні (міграційні етапи) – масові міграції населення протягом тривалого часового лагу, зумовлені відставанням НТП, війнами, міграцією капіталу тощо.

Ціна злочинності – показник, що характеризує обсяг

прямих і непрямих збитків від злочинів.

Шенгенська інформаційна система (SIS) – спільна (для держав-членів ЄС, а також Ісландії, Норвегії та Швейцарії) інформаційна система, яка дає можливість відповідним органам кожної країни, шляхом процедури автоматизованого пошуку, отримувати доступ до попереджень щодо осіб та речей із метою прикордонних, митних, правоохоронних та інших перевірок у контексті застосування Шенгенської угоди.

Шенгенська угода – угода, підписана 14 червня 1985 року між Бельгією, Францією, Німеччиною, Люксембургом і Нідерландами, за якою країни домовилися, що будуть поступово скасовувати контроль на спільних кордонах та забезпечувати свободу пересування.

Прямі збитки – несприятливі наслідки й збитки, безпосередньо заподіювані злочином.

До непрямих збитків відносять витрати на боротьбу зі злочинністю, утримання правоохоронних і пенітенціарних органів, а також вартісне вираження її негативних соціальних наслідків

6. ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6,0	Галузь знань – 08 «Право»	За вибором студента	За вибором студента
Кількість модулів – 3	Спеціальність – 081 «Право»	Рік підготовки: 2020-2024	Рік підготовки: 2020-2024
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	семестр	семестр
Загальна кількість годин - 180		3-8	3-8
		Лекції	Лекції
		32 год.	16 год.
		Практичні/ семінарські заняття	Практичні/ семінарські заняття
		36 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		112 год.	156 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.			

Організація поточного контролю

Оцінювання знань студентів з «Протидії нелегальній міграції» здійснюється на основі результатів поточного контролю. Завдання ПК – перевірка розуміння та опанування навчального матеріалу змістового модуля, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані кримінологічні знання при вирішенні професійних завдань. Загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідна частина навчальної програми з навчальної дисципліни “Антикорупційний моніторинг”, засвоєння якої перевіряється під час поточного контролю. Об'єктами поточного контролю знань студентів виступають їх успішність на практичних заняттях, виконання контрольних та індивідуальних завдань. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 2, 3, 4);

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 10 балів.

Оцінювання результатів ПК здійснюється викладачем наприкінці вивчення дисципліни. Критеріями оцінювання ПК є: систематичність, активність та успішність роботи студента на практичних заняттях, а також оцінка за контрольну роботу. Виконання контрольних завдань може проводитися у формі тестування. Підсумковий бал за результатами ПК оформляється під час останнього практичного заняття відповідного семестру.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль						Само- стійна робота студентів	Під- сумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль №3			
п/з, с/з	Ко- ло- квіу м	п/з, с/з	Ко- ло- квіу м	п/з, с/з	Ко- ло- квіу м		
max 24	max 6	max 24	max 6	max 24	max 6	max 10	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 4	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	3	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 6	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Оцінка самостійної роботи студента	Max 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	5	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'яз-		0 – 34

7. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ

1. Поняття та сутність нелегальної міграції.
2. Поняття та види нелегальної міграції.
3. Причини нелегальної міграції та її наслідки.
4. Суб'єкти нелегальної міграції.
5. Протидія нелегальній міграції.
6. Стан та тенденції нелегальної міграції в Україні.
7. Кількісні показники нелегальної міграції в Україні.
8. Якісні показники нелегальної міграції в Україні.
9. Регіональні особливості нелегальної міграції в Україні.
10. Рівень латентності нелегальної міграції в Україні.
11. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України.
12. Соціальні та демографічні ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.
13. Морально-психологічні ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.
14. Кримінально-правові ознаки осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.
15. Типологія та класифікація осіб, які незаконно перетинають державний кордон України.
16. Детермінаційний комплекс нелегальної міграції.
17. Поняття детермінації нелегальної міграції.
18. Причини та умови нелегальної міграції.
19. Роль конкретної життєвої ситуації при незаконному перетині державного кордону України.
20. Державна політика у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.
21. Законодавство у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.
22. Цілі та завдання державної політики у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.

23. Стратегічні й тактичні напрями запобігання та протидії нелегальній міграції.
24. Суб'єкти формування та реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії нелегальній міграції.
25. Типові схеми незаконного перетину державного кордону України.
26. Типові схеми та методи незаконного перетину державного кордону України сімей з дітьми.
27. Стан та тенденції поширення політичної нелегальної міграції в Україні та за кордоном.
28. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з політичних переконань.
29. Причини і умови політичної нелегальної міграції.
30. Запобігання та протидія політичній нелегальній міграції.
31. Стан та тенденції поширення трудової та сезонної нелегальної міграції в Україні та за кордоном.
32. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з метою працевлаштування.
33. Причини і умови трудової та сезонної нелегальної міграції.
34. Запобігання та протидія нелегальній трудовій та сезонній міграції.
35. Стан та тенденції поширення релігійної та етнічної нелегальної міграції в Україні та за кордоном.
36. Особа злочинця, що незаконно перетинає державний кордон України з релігійних та етнічних переконань.
37. Причини і умови релігійної та етнічної нелегальної міграції.
38. Запобігання та протидія релігійній та етнічній нелегальній міграції.
39. Стан та тенденції поширення вимушеної нелегальної міграції в Україні та за кордоном.
40. Особа злочинця, що вимушено незаконно перетинає державний кордон України.
41. Причини і умови вимушеної нелегальної міграції.

42. Запобігання та протидія вимушеній нелегальній міграції.
43. Стан та тенденції поширення незаконного переправлення осіб через державний кордон України (торгівля людьми).
44. Особа злочинця, що незаконно переправляє осіб через державний кордон України.
45. Причини і умови незаконного переправлення осіб через державний кордон України.
46. Запобігання та протидія незаконному переправленню осіб через державний кордон України.
47. Перебування без документів на право проживання, за недійсними документами або документами, строк дії яких закінчився.
48. Недодержання встановленого порядку реєстрації, пересування і зміни місця проживання.
49. Ухилення від виїзду з країни після закінчення відповідного строку перебування.
50. Жертва торгівлі людьми та незаконної міграції.
51. Віктимність та віктимна поведінка жертви торгівлі людьми та незаконної міграції.
52. Віктимологічне запобігання торгівлі людьми та незаконної міграції.
53. Надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції.
54. Громадські об'єднання та організації як суб'єкти надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми та незаконної міграції.
55. Міжнародно-правові акти у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції.
56. Досвід запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції країн Європи та Скандинавії.
57. Досвід запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції Канади, Північної Америки та інших країн.

58. Двосторонні та багатосторонні домовленості щодо взаємодії між державами-учасниками у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції.
59. Спеціально-уповноважені суб'єкти у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції за кордоном.
60. Інноваційні технології у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми та незаконній міграції.

З М І С Т

Вступ.....	4
1. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи.....	6
2. Програма навчальної дисципліни “Протидія нелегальній міграції”.....	8
3. Завдання для практичних занять та самостійної роботи.....	12
4. Самостійна робота студентів.....	33
5. Словник основних термінів кримінології.....	35
6. Поточний та підсумковий контроль знань студентів.....	44
7. Програмні питання	48

Навчальне видання

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОТИДІЯ
НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ»**

**для студентів денної форми навчання
першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного
рівня галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»**

У к л а д а ч і: Кулик Катерина Дмитрівна

Відповідальний за випуск *К. Д. Кулик*

Редактор